

РЕФЕРЕНТНИ ОКВИР КОМПЕТЕНЦИЈЕ ЗА ОДРЖИВИ РАЗВОЈ

А. ВРЕДНОСТИ

А1. Вредновање еколошке одрживости

А1.1	Тврди да је здрава животна средина основа за живот на Земљи и добробит људи.
А1.2	Поштује процесе у природи и заступа становиште о неопходности њеног обнављања.
А1.3	Заступа становиште да човек треба да живи у складу са природом поштујући принцип умерености.
А1.4	Тврди да сваки појединац треба одговорно да се понаша узимајући у обзир потребе садашњих и будућих генерација.
А1.5	Подржава потребу да се развија еколошка свест и јавно говори о њеном значају.

А2. Вредновање одговорног и одрживог економског развоја

А2.1	Тврди да економске активности треба да поштују еколошка ограничења и природне ресурсе.
А2.2	Тврди да економски развој треба усагласити са заштитом животне средине и друштвеним благостањем.
А2.3	Верује да одговорне праксе производње и потрошње подржавају дугорочну одрживост.
А2.4	Верује да је важно куповати домаће производе ради одрживог економског развоја.
А2.5	Заступа становиште да загађење животне средине треба санкционисати у складу са законом.
А2.6	Заступа становиште да је важно да се у јавности говори о загађењу воде, ваздуха и земљишта.

А3. Вредновање друштвене правде и одговорности у обезбеђивању одрживог развоја

А3.1	Подржава важност праведности, једнакости и поштовања међу људима.
А3.2	Тврди да је лична одговорност важна за добробит појединца и друштва и степену остварености људских права.
А3.3	Заступа гледиште да институционална одговорност мора да постоји за општу добробит друштва и сваког појединца.
А3.4	Заступа мишљење да примена закона треба да буде једнака за све.
А3.5	Подржава потребу да се јавно говори о одговорности појединца и институција и последицама неодговорног понашања.
А3.6	Заступа становиште да одрживи развој захтева солидарност и заједничку одговорност у друштву.

Б. СТАВОВИ

Б1. Став према еколошкој одрживости

Б1.1	Исказује поштовање и бригу према свим облицима живота, природи и њеним процесима.
Б1.2	Осећа нелагоду у ситуацији када уочи да долази до угрожавања животне средине и показује спремност да реагује.
Б1.3	Показује спремност за усвајање еколошки одговорног понашања и промену животних навика ради унапређења стања у животној средини.
Б1.4	Похваљује примере одговорног понашања према природи и животној средини.

Б2. Став према коришћењу ресурса

Б2.1	Изражава став да се природни ресурси морају одговорно користити и у складу са природним ограничењима.
Б2.2	Има ниску толеранцију према прекомерној употреби воде, енергије и других ресурса.
Б2.3	Изражава став да дугорочна стабилност заједнице има предност над краткорочним профитом.
Б2.4	Има негативан став према конзумеризму.
Б2.5	Изражава спремност да допринесе решавању глобалног проблема прекомерног отпада.
Б2.6	Изражава позитиван став према глобалним и локалним произвођачима који еколошки и етички одговорно послују.

Б3. Став према друштвеној правди и одговорности

Б3.1	Изражава став да се локални и глобални проблеми решавају кроз партнерство и солидарност.
Б3.2	Брани став да одрживог развоја нема без мира и правде.
Б3.3	Изражава спремност да допринесе заједничким акцијама које подржавају одрживи развој.
Б3.4	Изражава став да је важно говорити о изазовима одрживог развоја, уз поштовање различитих перспектива и искустава.
Б3.5	Изражава позитиван став према санкционисању понашања која нису у складу са принципима одрживог развоја.

В. ВЕШТИНЕ

В1. Одговорно понашање према животној средини

В1.1	Разликује примере одговорног и неодговорног понашања према животној средини.
В1.2	Реагује у ситуацијама неодговорног понашања и одбија да учествује у њима.
В1.3	Практикује навике које смањују еколошки отисак.
В1.4	Подстиче друге да се одговорно односе према животној средини.
В1.5	Хвали примере одговорног понашања.
В1.6	Користи дигиталне апликације за прикупљање и праћење података о стању животне средине.

В2. Одговорно коришћење ресурса

В2.1	Рационално користи воду, енергију и друге ресурсе у свакодневним ситуацијама.
В2.2	Предлаже начине за одговорно коришћење ресурса и смањење отпада.
В2.3	Реагује у ситуацијама неодговорног коришћења ресурса и одбија да учествује у њима.
В2.4	Хвали примере одговорног коришћења ресурса.
В2.5	При куповини даје предност локалним и сезонским производима.
В2.6	Правилно управља отпадом.
В2.7	Промовише поправку и поновну употребу предмета.
В2.8	Дискутује о предностима и недостацима коришћења различитих извора енергије.

В3. Критичко промишљање о питањима одрживог развоја

В3.1	Претражује информације о одрживом развоју из различитих извора.
В3.2	Процењује поузданост информација о еколошким, друштвеним и економским темама.
В3.3	Поставља питања којима повезује узроке и последице еколошких, друштвених и економских изазова.
В3.4	Доноси закључке о питањима одрживог развоја на основу информација из проверених извора.
В3.5	Предлаже могућа решења за изазове одрживости узимајући у обзир различите перспективе.
В3.6	Процењује потребе људи у савременом друштву са становишта одрживог развоја.
В3.7	Преиспитује сопствене вредности и ставове о одрживом развоју, као и сопствене навике које се тичу одговорног односа према животној средини.

V4. Партиципирање у активностима које доприносе одрживом развоју

V4.1	Учествује у школским или локалним иницијативама и акцијама које промовишу одрживост.
V4.2	Сарађује са другима у идентификовању и решавању изазова одрживости.
V4.3	Иницира, планира, доноси одлуке и спроводи активности које доприносе одрживом развоју у заједници.
V4.4	Поставља јасне границе своје одговорности у односу на друге и прихвата одговорност за сопствено понашање.
V4.5	Аргументовано комуницира са надлежнима о задовољењу потреба три димензије одрживог развоја.
V4.6	Реагује на локалном нивоу пратећи глобалне трендове одрживог развоја.
V4.7	Користи доступне правне и грађанске механизме (петиције, пријаве инспекцији, јавне расправе) за реаговање на неодговорно понашање.

V5. Системско размишљање о концепту одрживог развоја

V5.1	Идентификује везе између еколошких, економских и друштвених питања.
V5.2	Закључује како акције у једној области могу утицати на друге аспекте одрживости.
V5.3	Аргументује како локалне акције доприносе глобалним променама.
V5.4	Критикује давање предности само једној димензији одрживог развоја.
V5.5	Предвиђа могуће сценарије будућности на основу тренутних еколошких и економских трендова.

Г. ЗНАЊА

Г1. Концепт одрживог развоја

Г1.1	Правилно користи кључне термине одрживог развоја.
Г1.2	Објашњава концепт одрживог развоја и наводи његове главне принципе.
Г1.3	Идентификује три (еколошку, економску и социјалну) димензије одрживости.
Г1.4	Илуструје примерима везу између три димензије одрживог развоја.
Г1.5	Наводи циљеве одрживог развоја.
Г1.6	Објашњава зашто је одрживи развој важан за друштво и планету.

Г2. Еколошки изазови и њихови узроци

Г2.1	Идентификује главне еколошке изазове као што су климатске промене, губитак биодиверзитета и загађење и доводи их у везу са активностима човека.
Г2.2	Објашњава узроке и последице деградације животне средине.
Г2.3	Објашњава како неодрживе праксе утичу на екосистеме и биодиверзитет.
Г2.4	Објашњава како се мери еколошки отисак.

Г3. Економска димензија одрживог развоја

Г3.1	Објашњава значај одговорне производње и потрошње.
Г3.2	Препознаје принципе ефикасности, умерености, циркуларне економије и одрживог коришћења ресурса.
Г3.3	Објашњава порекло производа које свакодневно користи и наводи шта се са њима дешава када се више не користе.
Г3.4	Наводи примере неодговорног поступања у вези са трошењем ресурса.
Г3.5	Препознаје предности употребе обновљивих извора енергије и наводи примере енергетске ефикасности.
Г3.6	Разликује потребе од жеља.
Г3.7	Објашњава улогу новца и моћи у кршењу постављених правила понашања у вези са коришћењем ресурса.

Г4. Друштвена димензија одрживог развоја

Г4.1	Описује значај људских права, једнакости, социјалне инклузије и борбе против сиромаштва за одрживи развој.
Г4.2	Описује повезаност људских права и квалитет живота са еколошком и економском одрживошћу.
Г4.3	Објашњава штетне последице прекомерне и непримерене потрошње ресурса на друштво.
Г4.4	Наводи позитивне примере понашања људи који су у складу са одрживим развојем.
Г4.5	Наводи примере како демографске промене утичу на одрживост планете.
Г4.6	Објашњава утицај позитивног и негативног друштвеног деловања на здравље и благостање људи.

Г5. Механизми за решавање проблема одрживог развоја

Г5.1	Идентификује политике, прописе и иницијативе које подржавају одрживи развој.
Г5.2	Препознаје улогу институција, организација и заједница у решавању изазова одрживости.
Г5.3	Објашњава значај транспарентности и механизма за одређивање одговорности за достизање циљева одрживог развоја.
Г5.4	Наводи улогу законских механизма (петиције, пријаве инспекцији, јавне расправе) за санкционисање неодговорног понашања.
Г5.5	Наводи примере иновација које доприносе решавању изазова одрживости.
Г5.6	Објашњава како индивидуалне и колективне акције могу допринети достизању циљева одрживог развоја.
Г5.7	Објашњава потребу и улогу образовања за решавање проблема одрживог развоја у свакодневном животу.

Г6. Одржива будућност и путеви промена

Г6.1	Описује могуће путеве ка одрживијим друштвима.
Г6.2	Препознаје важност планирања и дугорочног размишљања за одрживи развој.
Г6.3	Наводи примере дугорочних последица неодрживог понашања за будуће генерације.
Г6.4	Објашњава значај међународне сарадње и глобалних акција за одрживу будућност.
Г6.5	Објашњава какав развој економије доприноси остваривању циљева одрживог развоја у будућности.